

ביתו], ואילו לצד הגגין היתה עליתו סתומה ללא פתח.

ובכך הרי זה כאילו דאמר העושה את העליה:

רק כדי לנטורי תרביצא [לשמור גינתין] הוא ז-א דעבידא עשיתי את העליה, ובכך הוא סילק את עצמו מהשימוש בגגין.

בעי רמי בר חמא, דסבירא ליה כרב דלעיל [דף פט א] שגגות הסמוכין זה לזה דינם ככרמלית, ואסור לטלטל בהם יותר מארבע אמות:

טלטול חפץ שתי אמות כנג ושתי אמות בעמוד הסמוך לגג, העומד ברשות הרבים, כשהוא גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים — מהו שיהא מותר?

ותמהינן עלה: מאי קא מיבעיא ליה?

והרי הגג כרמלית הוא, ואילו העמוד רשות היחיד הוא, שהרי הוא גבוה עשרה ורחב ארבעה, והאם כרמלית ורשות היחיד — קא מיבעיא ליה אם מותר להוציא מזה לזה? והרי פשיטא דאסור!

ואמרינן עלה: ואף רמי בר חמא לא ביטא שאלתו כראוי אלא אנב חורפיה [מתוך חריפותו] מיהר בשאלתו, ולא עיין בה יפה.

אלא הכי קמיבעיא ליה לרמי בר חמא:

רשותם לבני הגג הגדול, שהרי גילו בדעתם שאין הם דרים שם.

והוי הך דינא כהא דאמר רב נחמן לדעת רבנן, האוסרים לטלטל מגג לגג:

אם עשה האחד סולם קבוע לגגו, והאחרים לא עשו — הותר האחד בכל הגגין כולן!

שכיון שהשאר לא עשו סולם לעליה על הגג, גילו בדעתם שאין הם דרים שם, ומחלו את רשותם לזה שעשה.⁽¹²⁾

אמר אביי: אם בנה עליה על גבי כל גג ביתו, ועשה לפניה דקה, מחיצה נמוכה, גבוהה ארבעה טפחים [ראה ר"ח וריטב"א, והגהות על הריטב"א] — הותר בכל הגגין כולן, שגילה בדעתו שהוא מחזיק בגגיהן. והם, שלא עשו כן, מחלו את השימוש בגגים לגבוי, ונעשו כל הגגין כאילו הם רשות שלו.

אמר רבא: פעמים שהדקה [כלומר: בנית העליה כולה עם הדקה שלפניה] — גאון יעקב] גורמת לאיסור טלטול בגגין. עד שאפילו רבי מאיר, הסובר שכל הגגין רשות אחת הן, ומותר לטלטל מזה לזה, הכא הוא אוסר.⁽¹³⁾

היכי דמי?

כגון דעבידא שעשה את פתח עליתו להדי בכיוון תרביצא דביתיה [לצד של גינת

אותן כלים בכל הגגין כולן.

13. ראה חזון איש סימן ק"ד סקי"ב ד"ה שם פעמים.

12. על פי ריטב"א בהבנת רש"י. ודעת הריטב"א, דשפיר שייך דין זה אף לרבי שמעון, שהרי רבי שמעון אוסר לטלטל כלים ששבתו בבית, מגג לגג, ואם עשה סולם מותר לטלטל

בנג הפרוץ לחבירו, ושתי אמות בחורבה [תוספות בהבנת רש"י] הפרוצה לרשות הרבים, שאף היא דינה ככרמלית [כיון שהיא פרוצה למקום האסור לה] — מהו שיהא אסור כמו מגג לגג, היכא שהחורבה היא של בעלים אחר?

אמר מתמה עלה רב כהנא: וכי לאו היינו בעיא דרמי בר חמא דלעיל?

דהא אותו ספק הוא: האם בעינן דירין, ובחורבה, כמו באכסדרה, ליכא דירין, או דילמא סגי בשינוי בעלים, היכא דחזיא לדירה קצת?!

אמר רב ביבי בר אבבי לרב כהנא: ומה בכך ששאלתי אותה שאלה?

וכי מאחר אתאי ונצאי [וכי מפי אחר שמעתי השאלה, ובאתי כדי לקנתר ולריב עם הנשאלים]?!?

כלומר: וכי דעתך, ששמעתי כבר שאלה זו, ולא שאלתי אלא לקנתר?! והלא, אין דומה שאלתי לשאלת רמי בר חמא.

שהרי **אכסדרה לא חזיא לדירה, וחורבה חזיא לדירה** בתיקון מועט.

וכיון דחזיא לדירה אין תשמישתן שוה עם

טלטול **שתי אמות בנג** של בית **ושתי אמות** על גג **אכסדרה** של בעלים אחר, הסמוך לו [אכסדרה: מעבר לפני הבית, והיא אינה מקום דירה, אלא פתוחה כלפי החצר, ואין לה אלא את מחיצת הבית. ואין לה מחיצות על ידי פי תקרה יורד וסותם, ולכן הוי גג האכסדרה כרמלית] — מהו שיהא מותר לטלטל? (14)

והכי מספקא ליה:

מי אמרינן, כיון דלא האי [הגג] חזי לדירה, ולא האי [גג האכסדרה] חזי לדירה — חדא רשותא היא.

כלומר: כיון שהן שווין בתשמישם ובעניינם, חדא רשותא היא, ואף על גב דאיכא שינוי בעלים.

ולא דמי לגיין [שאסורים מזה לזה], דהתם איכא דירין חלוקין למטה משניהם, ואמור רבנן כי כשם שהם חלוקין למטה כך יהיו חלוקין למעלה [לשון הריטב"א].

או דילמא, כיון שזו דמנג לגג אסיר אינו משום חילוק הדיירים למטה, אלא טעמייהו דרבנן משום דקפדי אשינוי בעלים, **מנג לאכסדרה נמי אסיר** [רש"י וריטב"א]. (15)

בעי רב ביבי בר אבבי: טלטול שתי אמות

להוציא מזה לזה.

15. וביאר בגאון יעקב: מה דמספקא לן דילמא סגי בשינוי בעלים בגיין, לאו למימרא דברשות שאינה לדירה כלל קפדינן אשינוי בעלים. ולא נסתפקו לומר כן, רק בגיין, כיון דחזיא לדירה קצת, ראה שם.

14. מה שכתוב ברש"י "בית סאתים", תמה על זה בגאון יעקב ד"ה בעי, ובקרבן אורה, וראה דבריהם. ובאמת ברש"י כתב — יד ליכא תיבות אלו. ובריטב"א תמה על רש"י, שהרי האכסדרה כרמלית גמורה שאין לה מחיצות והזורק ממנה לרשות הרבים פטור. אבל הגיין אינן כרמלית בעצמן אלא רק דינן ככרמלית לחומרא, ואסור

להפריד בין גג לגג, כיון שאין המחיצות ניכרות.

ולשמואל, אף שאין מחיצות ניכרות, אמרינן גוד אסיק מחיצות.

והשתא מביאה הגמרא דפליגי רב ושמואל בהיפוך:

א. פליגי בגגין השוין [שאינן בין גג לגג הפרש גובה של עשרה טפחים, האוסר לטלטל מגג לגג, גזירה אטו תל ברשות הרבים, כדלעיל ריש פירקין], לדעת רבי מאיר המתיר לטלטל מגג שפרוץ לגג אחר, שאין אוסר גג על חברו בטלטול — האם יש בו איסור טלטול מטעמא אחרינא כדמפרש הגמרא ואזיל.

ב. וכן פליגי נמי בגג יחודי, שאינו פרוץ לגג אחר, ואפילו לרבנן, האם הוא אסור בטלטול:

רב אמר: מותר לטלטל בכלול.

ושמואל אמר: אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות.

וקא סלקא דעתין בטעם האיסור, כיון שהגג סמוך לרשות הרבים או לשאר חצרות של

הגג דלא חזי לדירה, וכיון דאיכא שינוי תשמישתן ושינוי בעלים, שתי רשויות הן! [לשון ריטב"א].

והיינו, דלא מספקא ליה אם סגי בשינוי בעלים לבד כדמספקא ליה לרמי בר חמא, ולא מספקא ליה אלא בשינוי תשמיש עם שינוי בעלים כאחד.

ותמהינן עלה: **וכי מאחר דחזיא לדירה — מאי קמיבעיא ליה? הא לא דמי לגג, ואסיר?! (16)**

ומשנינן: **אם תימצוי לומר, קאמר!**

אם תימצוי לומר אכסדרה לא חזיא לדירה ושרי, חורבה חזיא לדירה ואסור.

או דילמא, השתא מניה לית בה דיורין ברחבה ולא עדיף מאכסדרה. (17)

ומסקינן לכל הבעיות בתיקן!

לעיל בגמרא מובאת פלוגתא בין רב ושמואל האם מותר לטלטל בגג עצמו יותר מארבע אמות, ומשום שכל גג פרוץ לחברו, אסור בטלטול מזה לזה לדעת חכמים.

לדעת רב לא אמרינן גוד אסיק מחיצות

17. "כלומר: לא פשיטא ליה לרב ביבי דתיהוי חורבה חזיא לדירה, ולא פשיטא ליה נמי דתיהוי כי אכסדרה [ותליא בספיקא דרמי בר חמא] דהא עדיפא מיניה פורתא. ובא להוסיף על שאלתו של רמי בר חמא על ידי "ואם תימצוי לומר". והכי קאמר:

אם פשיטא לרמי בר חמא דשרי [באכסדרה, כיון דלא סגי בשינוי בעלים לבד, וגגין טעמם משום דיורין של מטה], הכא [בחורבה] מאי?

16. לשון רש"י. ונראה בכונתו, דהכי קאמר: והרי אף אם תימצוי לומר דבגג לא סגי בשינוי בעלים לחודיה, והטעם בגג הוא דוקא משום דדיורין חלוקין למטה, היינו דוקא בגג דתרוויהו לא חזיין לדירה, ולפיכך אין בהם שינוי בעלים. אבל בחורבה דהיא חזיא לדירה והגג לא חזי לדירה שאין תשמישתן שוה, פשיטא דאם איכא שינוי בעלים, אסור.

ומשנינן: **התם לא הוי יותר מבית סאתים, הכא הוי יותר מבית סאתים.**

כלומר: עתה חוזרת בה הגמרא מההנחה שטעמו של שמואל הוא משום דלא אמרינן גוד אסיק מחיצות הגג סביב, ואסור הגג משום פירצה לרשות הרבים [או משום דהוי לה רשות בלי מחיצות — לתוספות הרא"ש].

אלא שפיר אמרינן גוד אסיק מסביב, ומכל מקום אסור.

ומיירי שכל גג וגג בפני עצמו אין שטחו עולה על בית סאתים [שטח של חמשת אלפים אמה, כחצר המשכן], אבל כל הגגין כאחד הוו יותר מבית סאתים המוקפין שלא לשם דירה [וכדלקמן].

והשתא ניחא דברי שמואל שהתיר לטלטל על הגגין לדעת רבנן, ואסר לטלטל על הגגין לדעת רבי מאיר.

כי לרבנן דמחמרי שלא לטלטל מגג לגג, ושורת הדין היא לאסור כל גג כיון שנפרץ לחבירו, אמרינן גוד אסיק מחיצות להפריד בין הגגות, ושוב ממילא אין כאן רשות אחת הגדולה מבית סאתים, ומותר לטלטל בהם יותר מארבע אמות.

אבל לרבי מאיר דמיקל לטלטל מגג לגג, הוי לה קולא דמייתי לידי חומרא, שמתוך כך

בעלים אחרים, הוי כאילו נפרץ הגג — שאין לו מחיצות — לרשות האסורה לו בטלטול. (18)

תו סלקא דעתין בביאור מחלוקתם, דלרב מותר לטלטל, כיון דאמרינן גוד אסיק מחיצות הבית, ונמצא הגג מוקף מחיצות.

ושמואל סבירא ליה: כיון שדרך גגין שהגג בולט ועודף על הבית עצמו, נמצא שאין המחיצות ניכרות לעומד על הגג, ובמחיצות שאין ניכרות לא אמרינן גוד אסיק מחיצתא [ריטב"א, וראה תוספות ד"ה קשיא, ובמהרש"א].

ולפיכך תמהינן: **קשיא דברי רב הכא, דאמר גוד אסיק אף במחיצות שאין ניכרות, אדברי רב לעיל, דלא סבירא ליה למימר גוד אסיק במחיצות שאין ניכרות!**

ומשנינן: **התם — בדברי רב — לא מינכרא מחיצתא,** אבל הכא לא מיירי במחיצות שאין ניכרות, וכדסלקא דעתין.

אבל, **הכא, מינכרא מחיצתא,** וניחא שפיר טעמיה דרב.

והשתא תמהינן, שהרי לפי מאי דפרשינן דמיירי במחיצות ניכרות, **קשיא דשמואל דהכא אדשמואל לעיל,** בדרך קל וחומר: ומה לעיל דהוו מחיצות שאין ניכרות אמר שמואל גוד אסיק מחיצתא, הכא שהמחיצות ניכרות, לא כל שכן [ריטב"א]?!

דתליא בספיקיה דרמי בר חמא]. לשון רש"י.

18. כן פירש רש"י. אבל בתוספות הרא"ש פירש שהגג, כיון שאין לו מחיצות הוי ליה כרמלית. וראה עוד שם ובריטב"א.

התם הוא דאכסדרה לא חזיא מידי לדירה [משום הכי שרי], אבל חורבה חזיא לדירה בתיקון מועט [ולפיכך אסור].

או דילמא השתא מיהא לית בה דירויין [ולא מיקרי חזי לדירה. ודין חורבה כדין אכסדרה